

Nås Finnmark

Näveråsen

Som omfattar Gustav-Ols, "Flojds" Kvarnfallet Stensbo, Matses, Tornvillan, och Lövhagen, medan Älgåsen och Västerfallet också räknas till Näveråsen i vissa nertecknade uppgifter. Men dessa kommer i nuläget att beröras var för sig

Tornvillan var nog den första bosättning i Näveråsen. Den ligger ganska högt upp i slutningen av Pägankalli efter vandringsleden mot Nås. Nybyggare var Mats Jakobsson f. 1650 han kom från Tyn där fadern var "skytt". Mats var soldat "Nyrrinen" i slutet av 1670 talet och fick Näveråsen nersynt 1684. Samt hans hustru Karin Larsdotter från Kvarnberget f. 1656. De fick 7 barn mellan 1680- 1689 därav två tvillingfödselar 1685 och 1686 när tre av tvillingarna avled tidigt och den fjärde en flicka drunknade vid 22 års ålder.

1692 miste de 8 av sina hus genom våldeld efter att någon gnista tänt på i taket av rökstugan och spridigt sig på grund av det torra klimatet efter att bakning pågått under dagen. Mats dog 1703 och sonen Erik f. 1682 övertog gården tillsammans med Margareta Larsdotter från Säfsen f. 1690 vilka ingick giftermål 1709. Hon blev änka 1735 och omgift med Mats Eskilsson f. 1690 i Flaten år 1745 (10 år efter Eriks Död.).

Sista boende i Tornvillan torde varit Smens Anderses Lars Olsson f. 1855 från Flatberget och Stina Larsdotter f. 1847 mellan år 1882-1897 då stället såldes till Olle och Johan Wäster.

Men den uthyrdes återigen en tid till Lars Erik och Sabina medan dom byggde nedre huset vid Västerfallet där deras son Ture och makan Elvy Läs senare bosatte sig. Ture avled sedan på slutet av 80-talet.

Därefter bodde Berta Sigurdsson och barnen också i Tornvillan en kortare tid

Tornvillan finns kvar än i dag men är ganska förfallen.

"Matses" kallas stället som ligger söder om Tornvillan där Erik Matias Henriksson; (Erik Hindersa) född i Kansas 1878 och Albertina Jansdotter f.1879 i Flatsjöfallet. de kom till Näveråsen när deras son Mats f. 1912 var 1 år. Mats bodde där till sin död 1982 varav stället fått bibehålla namnet "Matses". Mats hade en yngre syster Anny som blev gift till

Nås med Efraims Gösta .

Nuvarande ägare och boende är Malin Axelssons dotterson Jonas som köpt och rustat upp stället som tillhört Fredriksbergs bruk. Lars Ersson "Karis Lasse" f.1716 gift med Lisbeth Ersdotter f.1725 var troligen de första boende vid Matses. Lisbeth dog i barnsöd efter tredje barnets födsel endast 30 år gammal, han gifter sedan om sig året efter med Maria Jansdotter f. 1724 Lasse dör sedan tre år senare och Maria levde 39 år som änka.

"Karis Lasses" äldsta son Olof f. 1752 blir kvar på gården "Matses" gifter sig 1779 med Lena Jansdotter f. 1757 hon föder 9 barn. Sjätte barnet Abraham blev sedan soldat och Nybyggare i Fagerberget.

Erik, Albertina o Mats, längst fram Anny,
"Matses" el Lars Hindersas

Fortsättning nästa sida.

“Floyds” Det näst nordvästliga stället i Näveråsen som fått namnet av den sist boende på stället. Här vittnar stället av grunder till stora uthus samt en modernare grund till ett mindre hus som på 60-talet blev nermonterat och flyttat till Haga i Nås som Evert Persson köpt och flyttat dit det har sedan dess varit öde vid Floyds.

Olof Olsson f. 1755 gift 1786 med Maria Ersdotter från Närsen f. 1766 han var yngsta barnet från Olof Ersson f. 1714 som var barnbarn till Mats Jacobsson f. 1650 som upptog Tornvillan. Olof och Maria var de som tog upp stället “Floyds”. Olof och Maria hade många svårigheter och sorgfulla dagar. På 20 år blev det 16 födslar men ändå inga tvillingar och endast 6 blev äldre än 2 år då de flesta dog inom ett år.

Olof Olssons son Erik. Näver Erik Olsson f. 1791 blir nästa ägare till Floyds följt av sonen Olof f. 1824 och hans son Erik f. 1850.

Därefter beboddes “Floyds” av Axel o Gerda Axelssons från 1921-1944 och senare av fam. Sigurdssons tills Lås August och Maria bodde där tills det förblev öde och blev rivet.

“Gustav Ols” Stället som låg längst Nordväst i Näveråsen, strax norr om Floyds här är bara odlingsrösen och röset efter husgrunden som röjer Finnstället men grova granar har också växt upp i rösen och även gamla vårdträd vittnar om finnmarkens tidigare bosättning.

Olof och Marias son Henrik f. 1802 var den yngsta av 5 överlevande syskon av 16 födslar Henrik var barn nr 12 han fick uppleva hur 4 syskon dog unga. Henrik gifter sig 1825 med Sara Olsdotter från Närsen och är nog de som upptager stället men tragedin fortsätter. Sara föder 8 barn på 13 år och alla dog innan 1 årsdagen. Nionde barnet Sophia f. 1840 blev gift och bosatt i Kvarnfallet sedan genomgick Sara 3 födslar till men alla dog inom 1 år.

Kvarnfallet Ligger ca 500 m. söder om Floyds Lars Abrahamsson f. 1831 från Fagerberget som gifte sig med Sophia Henriksdotter f. 1840 från Gustav Ols enda överlevande av 12 syskon. Lars var även fader till Olof och Carl Kallén bröderna som var lantbrevbärare. Yngst av barnen var August f. 1879 han var den sista boende i Kvarnfallet. Kvarnfallsstugan revs av Axel Olsson i Lövhagen som kolade upp den.

“Stensbo” Som ligger mellan Floyds och “Matses” En välskött stuga stående i en glänta strax intill ett par slätterängar. Johan Larsson f. 1829 var nybyggare i Stensbo tillsammans med Brita Stina Larsdotter f. 1823 från Säfsen han köpte stället av sin far Lars Olsson Köpekontraktet var ett sk. födslomålskontrakt.

Olle Wester köpte stället 1909 och ägare i dag är Charles Westers barnbarn Ingela och maken Gösta Lindkvist.

“Getingbo” Så benäms ett ställe som endast har grunden kvar, har legat väster om Tornvillan i riktning mot Floyds, ett ställe där Jan Hindersson och Brita Lisa Olsdotter de kom från Västerfallet och bosatte sig en tid i Näveråsen mellan åren 1856-1869 vid just “Getingbo”

Lövhagen o husen omkring

Elementhuset som ligger intill lansvägen mot Sågen kom till på senare tid har bebotts av bl.a Ödeby Valter bebos idag av Lennart Holmgren. Likaså Axelssons i Lövhagen som kom till i mitten av 40 talet sedan Eskil och Malin flyttade dit efter att fadern Axel med sönerna Eskil och Evert byggde upp stället. De kom ursprungligen från Rönningen på Säfssidan medan Malin kom från Jordbärsfallet.

Här öppnade Malin affären i uthuset inne på gården som sedan servade västra finnmarkens bosättning från Västerfallet och västerut.

Förutom Elvy Larssons i Västerfallet har sedan i Lövhagen tillkommit två hus på ännu senare tid, de hus som deras döttrar Siv och Anita uppfört. I Sivs hus bor efter hennes bortgång dottern Petra medan Anita bor tillsammans med Bo Becker från Fagerberget i det andra huset. Bägge dessa bostäder är väldigt välsköta och städade och i ett uthus mellan husen driver Anita Krukmakeri och Lergodstillvekning av alla slag. Och huset fungerar som handelsbod på de tillverkade varorna.

“Stensbo”

Nås Finnmark

Fagerberget

ligger ca. 2 km norr om Västerfallet i sluttningen av Sansoberget. Idag finns bilväg ifrån Finnvägen ca 1 km. innan Västerfallsuppfarten ca. 3 km. norrut ända upp till bosättningen i Fagerberget och ganska brant stigning ända upp.

Abraham Olsson Alsbäck f. 1792 soldat och Nybyggare kom från Näveråsen "Matses" gift 1826 med Stina Göransdotter f.1799 från Säfsen.

De fick 2 barn Olof f. 1829 som blev skräddare i Fagerberget och Lars f. 1831 som blev gift till Näveråsen Gustav Ols.

Olof Abrahamsson dotter Sara f. 1866 gifter sig 1893 med Nils Alfred Fredriksson Becker från Fernebo f. 1857 De fick 7 barn

Olof Villehard (gift 1936 med Ester Flida Vester Fredrik Gotthard (Ogift)

Anna Teresia och Beda Matilda (de dog tidigt) Wilhelm Adrian (Far till Bo Becker nuvarande ägare till Fagerberget).

Anna Alfrida (gift 1931)

Nils Otto (Ogift)

och systemen till Sara Anna Stina f.1860 Gifter sig samtidigt med Oskar Johansson från Råmen f.1872 De fick 2 barn

Johan Felix (gift med Bengts Evas Inez)

Judit Elvira (Björn Skifs mormor)

Älgåsen

Vackert beläget i östra sidan av Älgåstjärn där slättermarken går ända ner mot sjön. Det är väldigt öppet och man ser huset innan tjärn när man kommer Finnvägen västerifrån.

Caris Olof Jansson f. 1828 var den som var nybyggare i Älgåsen han var son till Jan Olsson och Catarina Göransdotter från "Matses" i Näveråsen han gifte sig 1853 med Anna Persdotter f.1833, från Digerliden samma år som han flyttade till Älgåsen.

Deras älsste son Caris Olof Olsson f.1853 g. med Stina Olsdotter bodde sedan i Älgåsen. Hon födde 13 barn. Familjen bodde i Älgåsen till 1884 när dom flyttade till Nårsen. Älgåsen blev senare Skogvaktarbostad "på övre våningen."

Johan Johansson f. 1894 son till Oskar Johansson från Råmen och Anna-Stina Olsdotter från Fagerberget gifte sig med Bengts Evas Inez 1939 och de födde sonen Agne, han och hustrun Gunnel är ägare till stället sedan 1972 och är där ensamma boende seda Inez gick bort 2008 efter att de bodde i Björbo tills pensioneringen.

Västerfallet

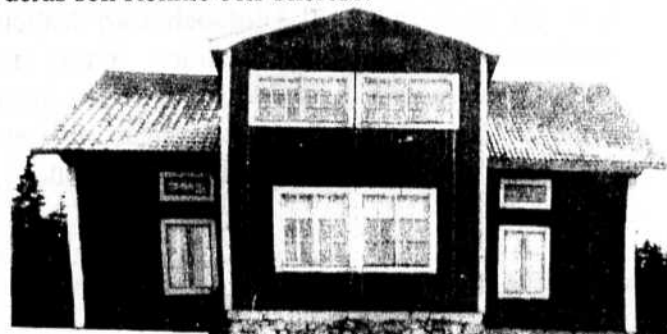
En präktig storgård högt belägen och åkrar som sluttar ner mot Finnvägen. En underbart vacker utsikt över sjön Nårsen och Grycken samt över bergen söderut i flera mil.

Lars Ersson Sormuinen f. 1762 från Nårsen kom som 29 åring som Nybyggare till Västerfallet gift med Stina Olsdotter f.1764 också från Nårsen hon födde 10 barn fast bara 3 st. överlevde en av dessa Lars f. 1798 gifte sig med Lisa Olsdotter f.1791 denne Lars hade 3 söner Lars f. 1818, Olof f.1823 och Erik f. 1827 som kommer till varsitt hem i Västerfallet. Lars som gifter sig med Maja Olsdotter f. 1816 från Näveråsen de fick många barn medan 2 st flyttade till USA och den yngste Emil f.1863 gifte sig med änkan efter Oppigålns Olof Olsson, Clara Jansdotter f.1859, övriga barnen dog tidigt eller i unga år.

Olof som gifte sig med Lena Nilsson f. 1824 från Hån Olof som var tredje generation i Västerfallet var spelmannen Västerfalls Olle, de fick 8 barn men de flesta dog i späda ålder, medan Lars f.1854 flyttade till USA Lisa f. 1856 blev gift med Slätt Johan Larsson från Flaten dit hon kom, sedan Olof f. 1860 "kungen av finnmarken" som gifte sig 1889 med Anna Stina Jansdotter f.1863 från Laxtjärnsfall, de blev fäder åt Wester barnen Johan Georg f.1890, Tekla Teresia f. 1892, Charles f. 1894, Ester Ellida f. 1896, Ellen Valborg f. 1900, Edit Vivan f.1902, Hildur Gunborg f. 1904.

Olle Wester eller "Finnkungen" var enligt sonen Georg "en tocken där sockenkurre" som sprang i Nås på sockenstämmor och även Nämndeman och senare Häradshövding. Han var också den som drev fram finnvägens tillkomst och kom i fejd med Sundblad och höga trotjänare åt bolagen han titulerades som "**En odalman av gamla stammen**".

Nuvarande ägare Charles dotter Inger f.39 och Lars Olsson från Järna de har tagit efternamnet Västskog och i Georg Westers fd. stuga bor deras son Ronnie och Therese.

Västerfallsstugan omkring 1950

